

Aan de leerplichtambtenaar in de gemeente Lopik
T.a.v. Mevr. J. van Delden
Postbus 50
3410 CB Lopik

Datum 29 september 2005
Uw brief van
Onderwerp advies leerplichtzaken
Ons kenmerk 200540042
Doorkiesnummer
E-mail

Geachte mevrouw Van Delden,

Op verzoek van de Minister van OCW heeft de inspectie van het onderwijs op 19 september 2005 een bezoek gebracht aan Iederwijs Lopik, om na te gaan of deze instelling kan worden beschouwd als school voor voortgezet onderwijs volgens de Leerplichtwet 1969.

Om deze vraag te kunnen beantwoorden heeft de inspectie de volgende onderzoeksvraag opgesteld. Is het onderwijs op deze school dusdanig ingericht dat sprake is van een inrichting die overeenkomt met een bekostigde school voor voortgezet onderwijs? Hieronder is deze onderzoeksvraag nader uitgewerkt in enkele deelvragen.

Onderzoeksvragen Voortgezet Onderwijs

1. *Krijgt elke leerling onderwijs geboden gericht op algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming vergelijkbaar met de basisvorming?*
2. *Wordt voor elke leerling vastgesteld welk diploma of welke kwalificatie voor die leerling bereikbaar is?*
3. *Wordt het onderwijs afgestemd op het niveau dat voor die leerling bereikbaar is en krijgt bijgevolg elke leerling onderwijs geboden in de vakken die voor het behalen van dat diploma of die kwalificatie noodzakelijk zijn?*
4. *Wordt er bij het onderwijs mede vanuit gegaan dat leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving?*
5. *Is het onderwijs ten aanzien van de leerlingen die, indien zij een bekostigde school zouden bezoeken, zouden zijn aangewezen op het praktijkonderwijs, gericht op het aanleren van sociale vaardigheden en op de voorbereiding op het uitoefenen van functies op de arbeidsmarkt (stage)?*

In de bijlage zijn de bevindingen op genoemde deelvragen weergegeven. Voor het voortgezet onderwijs geldt dat de inspectie daarbij ook de bevoegdheden van de leraren beoordeelt.

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden heeft de inspectie op 19 september 2005 een bezoek aan de school gebracht en gesprekken gevoerd met leden van het zogenoemde kernteam. Tijdens dat gesprek zijn documenten ingezien, waaronder de leerlingenlijst, een lesrooster en kopieën van diploma's van leraren. Na afloop van het bezoek is de inspectie via internet toegang verleend tot deze en andere documenten.

Tevens zijn groepsbezoeken verricht, is verkend van welke leermiddelen de school gebruik maakt en is het leerlingvolgsysteem ingezien.

Iederwijs Lopik richt zich zowel op het primaire als het voortgezet onderwijs. In deze brief wordt uitsluitend ingegaan op het advies over de vraag of de school kan worden aangemerkt als school voor voortgezet onderwijs.

Tijdens het bezoek waren 11 leerlingen op de afdeling voor voortgezet onderwijs ingeschreven in leeftijd variërend van 11 tot en met 16 jaar. Een vijftal van deze leerlingen zijn niet ingeschreven bij Iederwijs Lopik, maar bij het Griendencollege te Sliedrecht, een bekostigde school voor VMBO. Met het Griendencollege zijn afspraken gemaakt over het doorgeven van een deel van de financiën. Deze constructie, waarbij deze leerlingen op Iederwijs onderwijs volgen, zonder dat er van een arbeidsrelatie sprake is tussen de docenten van Iederwijs en het Griendencollege, is in strijd met de voorschriften. Het Griendencollege heeft onvoldoende grip en zicht op het leerproces en de resultaten daarvan van de ingeschreven leerlingen, om de verantwoordelijkheid als onderwijsinstelling waar te kunnen maken.

Uit de door de school verstrekte gegevens kan afgeleid worden dat twee leraren die aan Iederwijs Lopik zijn verbonden beschikken over bevoegdheden om onderwijs in een aantal vakken in de basisvorming te verzorgen. Slechts één leraar beschikt over een eerste graads bevoegdheid. De inspectie heeft er op gewezen dat de school de plicht heeft te streven naar alle benodigde bevoegdheden van de leraren. De eveneens vereiste verklaringen omtrent het gedrag waren vrijwel allemaal aanwezig.

De school kan niet aantonen dat elke leerling onderwijs geboden krijgt dat is gericht op algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming en vergelijkbaar is met de basisvorming. Hoewel er zeker activiteiten plaatsvinden die betrekking hebben op de beschreven aspecten, is niet vastgelegd hoe de school de in de bijlage vermelde onderdelen van de algemene vorming wil realiseren. De inrichting van het onderwijs is bovendien niet zodanig, dat voldoende aantoonbaar is dat leerlingen onderwijs volgen in een bepaalde aangegeven schoolsoort. Het aanbod wordt naar inhoud, vorm, niveau en frequentie sterk bepaald door de interesses en keuzes van de leerlingen. In de leeftijd waarop leerlingen de basisvorming volgen, ontbreekt een aantal van de minimaal vereiste vakken.

Als reactie op de constatering stelt Iederwijs Lopik dat zij uit eigener beweging in de afgelopen twee jaar herhaaldelijk bij het ministerie van OC&W hebben aangedrongen op duidelijke criteria voor aanmerking voor het particulier onderwijs. De aanmerkingscriteria voor het voortgezet onderwijs zijn in tegenstelling tot die voor het primair onderwijs echter niet van de grond gekomen. In maart en april 2005 zijn bijeenkomsten van onder andere Iederwijs Lopik met vertegenwoordigers van het ministerie van OC&W gehouden, waarin gesproken is over criteria voor aanmerking. Als resultaat daarvan zijn criteria voor aanmerking geformuleerd die veel ruimte bieden voor het niet bekostigd onderwijs. Dit geldt zowel ten aanzien van de bevoegdheden als ten aanzien van de inrichting van het onderwijs (vakken, uren tabellen, roosters, etc.). De criteria die thans worden gehanteerd zijn naar het oordeel van Iederwijs Lopik veel restrictiever.

Naar aanleiding van de zeer recente aankondiging van het inspectiebezoek en de daarbij bekend gemaakte explicitering van de huidige wet- en regelgeving heeft Iederwijs Lopik maatregelen genomen om hieraan tegemoet te komen. Dit is een positieve opstelling, die naar verwachting van de inspectie tot verdergaande maatregelen ter verbetering zal leiden.

Op grond van de beantwoording van de onderzoeksvragen komt de inspectie tot de conclusie dat op Iederwijs Lopik de bevoegdheden en de inrichting van het onderwijs niet overeenkomen met die van een bekostigde school voor voortgezet onderwijs. Voor één leerlinge is er in beperkte mate sprake van overeenkomstige inrichting.

De oordelen op de onderscheiden onderzoeksvragen worden in een bijlage toegelicht. Samenvattend adviseert de inspectie u slechts één leerlinge, onder voorwaarden ten aanzien van de inrichting van het onderwijs, te beschouwen als ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs. Voor de overige leerlingen van Iederwijs Lopik luidt het advies van de inspectie deze niet te beschouwen als zijnde ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs. Indien u dit advies overneemt is het gezien de specifieke problematische omstandigheden van enkele individuele leerlingen gewenst een zorgvuldig overgangstraject in acht te nemen, tot maximaal de duur van dit schooljaar.

Ik wil u vragen uw uiteindelijke besluit kenbaar te maken aan uw collega leerplichtambtenaren van de betreffende gemeenten waarin de leerlingen woonachtig zijn. De inspectie stelt het daarnaast op prijs geïnformeerd te worden over het uiteindelijke besluit van de gemeente Lopik, alsmede over eventuele vervolgsacties uwerzijds.

Indien u de school (voor bepaalde leerlingen) aanmerkt als school in de zin van de leerplichtwet, valt Iederwijs Lopik (wat betreft deze leerlingen) onder het reguliere toezicht van de inspectie, inclusief het vervolgoordeel of de school voldoet aan de aanmerkingscriteria.

Mocht u hierover vragen hebben, dan ben ik voor overleg bereikbaar via kantoor Zoetermeer.

Met vriendelijke groet,

drs. M. H. Uunk

Bijlage(n) : de bevindingen op de onderzoeksvragen VO
C.C. : Iederwijs Lopik
Mevr. drs. A. Lassing-van Midden, coördinerend inspecteur

Bijlage 1

AANMERKINGSONDERZOEK IEDERWIJS LOPIK, AFDELING VOORTGEZET ONDERWIJS

Aangezien Iederwijs Lopik als instelling voor voortgezet onderwijs leerlingen opvangt in de leeftijdscategorie van 11 tot 18 jarigen, heeft de Inspectie van het Onderwijs onderzoek gedaan als ware Iederwijs Lopik een school voor voortgezet onderwijs.

Onderzoeksvragen Voortgezet Onderwijs

1. *Krijgt elke leerling onderwijs geboden gericht op algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming vergelijkbaar met de basisvorming?*
2. *Wordt voor elke leerling vastgesteld welk diploma of welke kwalificatie voor die leerling bereikbaar is?*
3. *Wordt het onderwijs afgestemd op het niveau dat voor die leerling bereikbaar is en krijgt bijgevolg elke leerling onderwijs geboden in de vakken die voor het behalen van dat diploma of die kwalificatie noodzakelijk zijn?*
4. *Wordt er bij het onderwijs mede vanuit gegaan dat leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving?*
5. *Is het onderwijs ten aanzien van de leerlingen die, indien zij een bekostigde school zouden bezoeken, zouden zijn aangewezen op het praktijkonderwijs, gericht op het aanleren van sociale vaardigheden en op de voorbereiding op het uitoefenen van functies op de arbeidsmarkt (stage)?*

Om deze vragen te beantwoorden heeft de Inspectie op 19 september 2005 aan de afdeling van Voortgezet Onderwijs van Iederwijs Lopik een bezoek gebracht.

De onderzoeksvragen 1 tot en met 3 worden negatief beantwoord. De vierde onderzoeksvraag wordt positief beantwoord. De vijfde onderzoeksvraag was tijdens het bezoek op 19 september 2005 niet aan de orde omdat niet is vastgesteld dat er leerlingen waren ingeschreven die aangewezen zijn op praktijkonderwijs.

Toelichting:

De geformuleerde onderzoeksvragen betreffen eisen die van toepassing zijn voor alle schoolsoorten binnen de WVO. Dit houdt in dat:

- als onderdeel van de basisvorming in de regel sprake moet zijn van onderwijs in ten minste Nederlandse taal, Engels, wiskunde, maatschappijleer, een kunstvak en lichamelijke oefening;
- de onderwijsinstelling kennis heeft genomen van de kerndoelen voor de periode van basisvorming in het voortgezet onderwijs en op basis daarvan afspraken met de leerlingen maakt, individueel dan wel als groep, op welke wijze ieder deze op haar/zijn niveau denkt te gaan realiseren;
- de onderwijsinstelling haar onderwijs in de praktijk zodanig inricht dat de met of ten behoeve van de leerling gemaakte afspraken worden nagekomen.

Er zijn volgens de instelling momenteel 11 leerlingen die voortgezet onderwijs volgen, in de leeftijd van 11 tot 16 jaar. Daarvan is een vijftal ingeschreven bij het Griendencollege, een VMBO-school. Iederwijs Lopik heeft na de aankondiging van het inspectiebezoek een begin gemaakt met aangeven in welke schoolsoort deze leerlingen zich bevinden. Volgens de opgave van Iederwijs Lopik volgen twee leerlingen het gymnasium, eveneens twee leerlingen het vwo, volgen vier leerlingen de havo en drie leerlingen het VMBO.

Het antwoord van de inspectie op de eerste drie onderzoeksvragen is negatief, omdat de school niet voldoende kan aantonen dat de vakken die minimaal zijn vereist worden aangeboden dan wel aangeboden gaan worden op het niveau van de basisvorming.

Voor de leerlingen van 11 tot en met 13 jaar geldt dat zij onderdelen volgen van het programma van de basisvorming. De drie leerlingen van 14 jaar werken grotendeels op het niveau van de basisvorming.

De mate waarin dit gebeurt, varieert per leerling en is moeilijk vast te stellen, zowel naar inhoud als naar frequentie van leeractiviteiten. Vanwege het ontbreken van een goed registratiesysteem van de leervorderingen heeft de inspectie zich bij de oordeelsvorming moeten beperken tot de verstrekte informatie en het inzien van leerlingenwerk. De registratie die wel aanwezig is bevat slechts in beperkte mate een niveau-aanduiding in termen van leerstofaanbod, echter niet in termen van bereikt niveau.

Alleen voor het vak geschiedenis is vastgelegd welke inhoud dit schooljaar aan de orde zullen komen, en op welke wijze. In activiteiten van leerlingen komen naast cognitieve vaardigheden kunstvakken, techniek, verzorging en lichamelijke opvoeding wel aan de orde, maar deze worden niet als zodanig benoemd. De inspectie acht het dringend noodzakelijk dat Iederwijs Lopik op korte termijn bekijkt in hoeverre de (nieuwe) kerndoelen voor de basisvorming daadwerkelijk worden nagestreefd.

Voor de 16-jarige leerlinge geldt dat zij door het volgen van Canadees afstandsonderwijs (ARGYLL) toewerkt naar een met het vwo vergelijkbaar diploma. Daarnaast volgt zij aanvullend Nederlands en Latijn. Op basis hiervan kan vastgesteld worden dat Iederwijs Lopik, mits het Canadese afstandsonderwijs verder wordt gevolgd en wordt toegewerkt naar staatsexamens, waaronder Nederlands, voor deze leerlinge kan worden aangemerkt als school voor voortgezet onderwijs.

De vierde onderzoeksvraag wordt positief beantwoord, gezien de opvoedingsfilosofie van Iederwijs Lopik en de wijze waarop deze in het onderwijs tot uiting wordt gebracht.

Bevoegdheden

Behoudens enkele uitzonderingen zijn de leraren en begeleiders niet bevoegd tot het geven van onderwijs in de basisvorming. Twee leraren hebben de bevoegdheid in een aantal vakken van de basisvorming les te geven. Er is één leraar met een eerste graads bevoegdheid. Iederwijs Lopik meldt in dit verband op drie manieren in het manco van de bevoegdheden te voorzien: sinds 1 september 2005 wordt gebruik gemaakt van Ontdeknet, een breedbandverbinding waarbij leerlingen gebruik kunnen maken van deskundigheden van anderen, door opleiding en/of ervaring. Twee leerlingen volgen een cursus Frans van het Nederlands Talen Instituut (NTI), die opleidt tot het staatsexamen Frans. Daarnaast is er de samenwerking met het Griendencollege, een VMBO-school. Leerlingen kunnen praktijkgerichte onderdelen, zoals leren lassen op het Griendencollege volgen. Kort voor het inspectiebezoek is overleg geweest tussen Iederwijs Lopik en het Griendencollege om de aanwezigheid van een docent van het Griendencollege op Iederwijs Lopik te realiseren gedurende enkele uren per week. Dit was ten tijde van het inspectiebezoek nog niet het geval.